

TILS apie "nacionalinio susitarimo" antikorupcinÄ™ dalÄ™

Autorius SystemOperator
2009-11-01
PaskutinÄ™ kartÄ™... atnaujinta 2009-11-01

AntikorupcinÄ™ susitarimo dalis iš esmÄ™s siekia keturiÄ™ tiksliÄ™: diegti vieno langelio principÄ™..., sumaÄ™inant biurokratijos kiekÄ™; plÄ™sti elektroninÄ™s demokratijos mechanizmus; tobulinti viešÄ™jÄ™ pirkimÄ™ vykdyti...; ir gauti aukštesnÄ™ Ä™vertinimÄ™..., negu 4.6, pagal „Transparency International“ korupcijos suvokimo indeksÄ™... (KSI). 5 KSI balai reikštÄ™, kad Lietuva tarptautiniÄ™ ekspertÄ™ yra laikoma pajÄ™gi kontroliuoti korupcijÄ™....

Deja, perskaiÄ™ius jÄ™..., taip ir lieka neišku, kokiais bÄ™dais bus telkiama Ä™ pagalbÄ™... visuomenÄ™. Neiš kokiÄ™ prieÄ™asÄ™iÄ™ KSI yra pasirinktas, kaip vienintelis Lietuvos antikorupcinÄ™s paÄ™angos rodiklis. Norint sutelkti visuome pirmÄ™... bÄ™tina priimti pranešÄ™jÄ™ – Ä™moniÄ™ pranešusiÄ™ apie galimÄ™... neteisÄ™tÄ™... veikÄ™... - ap Ä™statymÄ™... bei Ä™traukti Ä™ bet kokÄ™ Lietuvos antikorupcinÄ™s paÄ™angos Ä™vertinimÄ™... Lietuvos gyventojÄ™ patirtÄ™ matuoj „Lietuvos korupcijos Ä™emÄ™lapio“ tyrimÄ™....

Ä™gali pilietinÄ™ visuomenÄ™ yra visÄ™ antikorupcinÄ™s iniciatyvÄ™ veiksmingumo garantas. NeuÄ™tenka vien pasiÄ™lyti Ä™r skaidrumo Ä™rankius. Ä™rankiai turi bÄ™ti efektyvÄ™s. Ä™monÄ™s turi mokÄ™ti ir norÄ™ti jais naudotis. Jie turi Ä™inoti, kad jÄ™ ir veiksmi bus išgirsti ir pastebÄ™ti valdÄ™ios atstovÄ™ ir valstybÄ™s tarnautojÄ™. Trumpai tariant, telkiant visuomenÄ™ pagalbÄ™..., pirma reikia laimÄ™ti lietuviÄ™ pasitikÄ™jimÄ™.... Priešingu atveju rizikuojame turÄ™ti netikrÄ™...sias skaidrumo iniciatyvas, kai priemonÄ™s kuriamos „ant popieriaus“ „dÄ™l pliusiuko“, Ä™inant, kad jos vargu, ar padÄ™s atskleisti tikrÄ™...jÄ™... reikalo esmÄ™. SiÄ™lau palyginti Lietuvos centrÄ™s viešÄ™jÄ™ pirkimÄ™ tarnybos portalÄ™ www.cvpp.lt ir JAV viešÄ™jÄ™ finansÄ™ puslapÄ™ www.usaspending.gov ir nusprÄ™sti, kuris iš jÄ™ yra informatyvesnis.

DidÄ™iojoje Britanijoje po pavasarÄ™ Ä™vykusio parlamentarÄ™ išlaidÄ™ skandalo „The Guardian“ laikraštis sukÄ™rÄ™ atskirÄ™... svetainÄ™ http://mps-expenses.guardian.co.uk/, kurioje kiekvienas norintis gali surasti sa atstovo parlamentiniÄ™ išlaidÄ™ nuskanuotas dokumentÄ™ kopijas ir suÄ™inoti, kaip buvo leidÄ™iami mokesÄ™iÄ™ mokÄ™tojÄ™ pinigai. Nuo tinklapio Ä™kÄ™rimo 24 376 Ä™monÄ™s perÄ™iÄ™rÄ™jo 214 544 iš 458 832 dokumentus, t.y. pusÄ™.

Vien elektroniniÄ™ puslapiÄ™ Ä™traukti Ä™mones Ä™ šalies valdymÄ™... neuÄ™teks. Tai yra tik pirmasis Ä™ingsnis. Lietu yra reikalingas pranešÄ™jÄ™ apsaugos Ä™statymas – konkretus Ä™ingsnis visuomenÄ™s telkimo link, ypaÄ™ aktualus ekonominio nuosmukio metu. Ä™monÄ™s turi tikÄ™ti savo galia ir Ä™inoti, kad, Ä™sitraudami Ä™ antikorupcinÄ™ veik bus apsaugoti. Tai – antikorupcinis „crowdsourcing“ („minios pasitelkimas“), t.y. pavedimas darbo, tradiciškai atliekamo valstybÄ™s tarnautojo ar rangovo, visuomenÄ™s atstovams. Nuo pranešÄ™jÄ™ apsaugos Ä™statymo atsiradimo Rumunijoje 2007 metais, teismas jau svarstÄ™ virš dvidešimt pranešÄ™jÄ™ bylÄ™. DidÄ™iojoje Britanijoje 2007-2008 metais šešiasdešimt šeši pranešÄ™jai sÄ™kmingai laimÄ™jo bylas teisme. Be abejo, pranešÄ™jÄ™ apsaugos Ä™staty turi svarbÄ™ prevencinÄ™ vaidmenÄ™. Galima tik spÄ™lioti, kiek nusiÄ™engimÄ™ neÄ™vyko dÄ™l Ä™moniÄ™ Ä™inojimo, kad apie neteisÄ™tÄ™... veiklÄ™... visÄ™... laik gali bÄ™ti pranešta kitiems.

O kÄ™... turime mes? Šiuo metu Lietuvos Ä™monÄ™s iš esmÄ™s neturi galimybiÄ™ efektyviai Ä™sitraukti Ä™ va išlaidÄ™ stebÄ™senÄ™..., o pranešantys apie galimus korupcijos atvejus net nÄ™ra apsaugoti nuo galimo persekiojimo. Tad nieko nuostabaus, kad nors TILS „Lietuvos korupcijos Ä™emÄ™lapio“ duomenimis 87 procentai Ä™moniÄ™ mano, jog pranešÄ™jai yra pilietiški ir drÄ™sÄ™s Ä™monÄ™s, pasiruošusiÄ™ pranešti apie galimus neteisÄ™to elgesio atvejus yra tik 20-22 procentai. RealybÄ™je praneša dar maÄ™iau. PraÄ™jusiais metais valstybÄ™s Ä™staigos, turinÄ™ios vadinamas „karštÄ™...sias linijas“, kurias tyrÄ™ TILS uÄ™registravo apie 44 989 pranešimus, iš kuriÄ™, anot respondentÄ™, beveik 37 procentai pasitvirtino. Šiemet apklaustos institucijos pastebi, kad pranešimÄ™ skaiÄ™ius nuo ankstesniÄ™ metÄ™ iš esmÄ™s nepakito, taÄ™iau pasikeitÄ™ pranešimÄ™ turinys: atrodo, kad Ä™monÄ™s dabar nÄ™ra linkÄ™ pranešinÄ™ti ar rimtesnius nusiÄ™engimus.

Vertinant paÄ™ius antikorupcinÄ™s veiklos rezultatus, neišvengiamai kyla klausimas, kodÄ™l pasirinktas bÄ™tent Korupcijos suvokimo indeksas. Naudojant jÄ™ kaip rodiklÄ™, anot akademikÄ™, atsakingÄ™ uÄ™ KSI metodologijÄ™..., apie reikšmingÄ™... pokytÄ™ galÄ™sime kalbÄ™ti tik tuomet, kai Lietuvos KSI pasikeis 0.5 balo, o skirtingÄ™ metÄ™ rezultatÄ™ apskritai patariama nelyginti. Be abejo, KSI yra svarbus Lietuvos kitÄ™ šaliÄ™ kontekste rodiklis, bet jis vargu ar gali padÄ™ti mums suprasti apie mÄ™sÄ™ (ne)paÄ™angos prieÄ™astis šalies viduje.

Tam turime „Lietuvos korupcijos Ä™emÄ™lapio“ (LKÄ™), tyrimÄ™... matuojantÄ™ gyventojÄ™, verslininkÄ™ ir valstybÄ™s tarnautojÄ™ korupcijos patirtÄ™ ir pateikiantÄ™ Ä™ymiai daugiau informacijos apie problemÄ™;kiausius šalies sektorius ir institucijas. Manau, atÄ™jo laikas Ä™traukti jÄ™ Ä™ bet kokius Lietuvos antikorupcinÄ™s paÄ™angos matavimus. Juk, galÄ™s gale, mums turi rÄ™pÄ™ti ne vien kÄ™... mano kiti, bet ir kaip iš tiesÄ™ gerÄ™ja mÄ™sÄ™ kasdienis gyvenimas.

transparency.lt